

Interreg - IPA CBC Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

Strandja - the mountain of festivals STRANDJA - FEST, CB005.1.22.056

EUROPEAN UNION

Priority Axis 2 -
Sustainable tourism

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ
„ПРОСВЕТА 1914“
ГР. МАЛКО ТЪРНОВО

KIRKLARELİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

PROJECT WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

The project is co-funded by the European Union through the Interreg-IPA CBC Bulgaria-Turkey Programme

СЪДЪРЖАНИЕ

I. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА СТРАНДЖА ФЕСТИВАЛ РЕГИОН	3
II. АНАЛИЗ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ, СВЪРЗАНИ С РАЗРАБОТКАТА НА СТРАНДЖА КАТО ДЕСТИНАЦИЯ НА ФЕСТИВАЛА	6
III. АНАЛИЗ НА ФЕСТИВАЛНИТЕ РЕСУРСИ	17
IV. SWOT АНАЛИЗ НА РЕГИОНА СТРАНДЖА ФЕСТИВАЛ	22
V. ФИНАНСИРАНЕ НА ФЕСТИВАЛИ И СЪБИТИЯ.....	27
VI. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ.....	39

Програма за развитие на фестивали и събития в Странджа 2017 – 2020 г.

При разработката на настоящата програма е използван подход на планиране в подкрепа на икономическия растеж, който е измерим, социално ориентиран и справедливо отразява принципите на устойчивия туризъм като индустрия.

Разработената програма има за задача да осигури трайна конкурентоспособност на региона Странджа - Йълдъз като туристическа дестинация, да подпомага устойчивото развитие на туристическата индустрия, да се опира в максимална степен на информацията, придобита от проучвания, доклади, анализи, изготвени в рамките на проект „Странджа – планината на фестивалите”, финансиран по програма Интеррег ИПА ТГС България – Турция 2014-2020. Настоящата програма отчита очакванията и намеренията на всички заинтересовани страни и е съобразена с изискванията за създаване на правилно, реалистично и стабилно позициониране на региона Странджа – Йълдъз.

I. АНАЛИЗ НА НАСТОЯЩАТА СИТУАЦИЯ И НА ТЕНДЕНЦИИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОН СТРАНДЖА - ЙЪЛДЪЗ

1. Обща характеристика на региона

Регионът на север се ограничава от Средна и Източна Стара планина, на изток – от Черно море, на юг - Странджа планина, Дервентските възвишения и Сакар планина. Тук попадат източната част на Горнотракийската низина, част от Подбалканските котловини, Бургаската низина и част от Средна гора – Сърнена планина.

Площта на региона е 8193,35 кв.км.

Териториалната структура се състои от земеделски, планински и урбанизирани територии.

Населението на региона е 405 601 души, гъстотата на населението е 0,05 души/кв.км

В рамките на региона се включват общините Малко Търново, Приморско, Созопол, Средец, Царево, Болярово, Елхово, Люлебургаз, Пинархисар, Бабаески, Визе, Демиркьой, Пехливанкьой и Кофчаз.

Основните фактори, които оказват влияние върху развитието на тези общини и на населените места в тях са периферното разположение в гранични територии, планинският характер на значителна част от територията, ниската плътност на комуникационно-транспортните комуникации и затруднената достъпност. Тези фактори са в основата на демографската характеристика на района с най-ниска гъстота на населението в страната и с наличието на множество обезлюдяващи се населени места и застаряващо население, което предопределя социално-икономическата изостаналост и липсата на инвестиционна и предприемаческа инициатива.

Сред икономическите сектори на региона най-голям принос има секторът на услугите, който формира най-голям дял от БДС. Вторият по принос икономически сектор – индустрията. Аграрният сектор се класира на трето място.

Туризмът заема водещо място в икономиката на основата на благоприятните природни фактори, изградената туристическа база и инфраструктура и традиционния опит в предоставянето на сезонни туристически услуги.

Общото ниво на безработицата е 10 % .

Системата от здравни услуги запазва устойчиво развитие и разполага със сравнително добре изградена мрежа от здравни заведения.

В системата на образованието са включени 3 университета и специализирани висши училища. На територията на региона се намират множество туристически резервати, организират се много културни прояви и фестивали.

За подобряване на вътрешнорегионалните комуникации е необходимо доразвитие на регионалната пътна мрежа, особено в периферните и пограничните райони. Въздушният транспорт е представен от летището за малки самолети в гр. Приморско за полети с туристическа цел.

2. Състояние на регионалната икономика

От икономическа гледан точка в региона се наблюдават големи различия – докато турската част на региона търпи непрекъснат икономически ръст, от българска страна се наблюдава покачване на безработицата и постепенно обезлюдяване на територията.

Според данни на ЕВРОСТАТ за 2009 г. БВП в България регистрира спад от 5,5% в реално изражение (- 4,2% за ЕС-27). Всички икономически сектори допринасят за спада в БВП, но индустрията- в най-голяма степен. Няма данни за нивото на БВП за региона на Странджа, но на регионално равнище то е както следва: 10 310 лв. за жител от област Бургас и 8159 за жител от област Ямбол. БВП в Къркларели е на ниво 1%.

На вътрешнорегионално ниво съществуват значителни диспропорции, като развитието на туризма се концентрира почти изцяло в област Бургас. Това се дължи изключително на крайбрежната територия на региона, където са разположени най- атрактивните природно-рекреационните ресурси. Приносът на останалите области е незначителен.

Въпреки интензивното туристическо развитие на крайбрежието на територията на региона има неувоени ресурси и ненапълно използвани възможности. Към недостатъчно усвоените туристически ресурси следва да бъдат посочени минералните извори, които позволяват съчетание на климатом и балнеолечение и удължаване на туристическия сезон, а също и многобройните паметници на природното и културното наследство по крайбрежието и навътре в хинтерланда, както и културните и развлекателните обекти, които предлагат възможност за обогатяване на почивката на море и удължаване на туристическия сезон. Регионът притежава богато културно-историческо наследство и традиционни занаяти. Всички тези ресурси са предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризъм – фестивален, културно-исторически, конгресен туризъм, еко туризъм, селски, балнеоложки, винен туризъм, ловен и спортен туризъм. Но все още морският туризъм в региона носи белега на едностранчиво развитие. В този аспект необходимо е да се постигне единна туристическа идентичност на региона чрез включване на територии извън утвърдените туристически центрове.

3. Развитие на човешките ресурси

По показатели за демографско развитие и структура на населението региона се намира в относително благоприятна ситуация (турската част от региона), но като цяло негативните тенденции на намаляване на броя на населението и по-висока външна миграция също са характерни за него (българската част на региона). Запазва се негативната тенденция на непрекъснато намаление на броя на населението в региона; демографската ситуация е резултат от действието на процеси, характерни за целия регион и отчасти за ЕС - намалена раждаемост, засилена урбанизация, увеличена смъртност и силна миграция. Неравномерно разпределение на населението в областите в района; най-голяма е гъстотата на населението в област Бургас, а най-ниска – в област Ямбол.

Основните изводи, които се налагат от анализа на демографската структура и динамика на българската част от региона са, че населението намалява значително по-бързо от населението в страната, като това намаление за последните 10 години (2004 – 2014 г.) е с 18, 3 % при средно за страната 7, 2 %. Негативните тенденции в демографското развитие се потвърждават и от продължаващия процес на застаряване на населението и постоянното намаляване на абсолютния и относителен дял на жителите на възраст до 15 години и увеличаване на броя на възрастните хора на 65 и повече години. Раждаемостта е с по-ниски коефициенти от средните за страната, смъртността с по-високи стойности от раждаемостта, естественят прираст е отрицателен, с по-лоши показатели от средните за страната. Намаляването и застаряването на населението е процес с дълбоки последици за икономиката, пазара на труда и социалните системи и засяга всички аспекти на икономическия и социалния живот на района. Отрицателният естествен и механичен прираст са потенциален проблем за жизнеността на общините от района.

Необходимо е инвестиране в развитие и повишаване качеството на човешкия капитал; повишаване на качеството на работната сила и осигуряване на заетост на безработните лица над 55 г. и на безработните младежи до 29 г., които са двете най-засегнати от кризата групи от населението.

II. АНАЛИЗ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ, СВЪРЗАНИ С РАЗВИТИЕТО НА СТРАНДЖА КАТО ФЕСТИВАЛНА ДЕСТИНАЦИЯ

Държавната политика за устойчиво развитие на туризма в България се интегрира в секторните политики и се осъществява от министъра на туризма с участието на другите органи на централната и териториалната изпълнителна власт в рамките на тяхната компетентност.

Освен държавата, в процеса на формиране и провеждане на туристическата политика на страната са допуснати до участие заинтересованите частни субекти, като тази възможност им е предоставена чрез включването им в дейността на различни консултативни и експертни звена, които подпомагат определянето и провеждането на националната и местна туристическа политика. Участието на представители на туристическия бранш в основните органи и организации на всички нива – Национален съвет по туризъм, Организации за управление на туристическите райони, експертни комисии към централната и местна администрация, консултативни съвети при кметовете на общини, е предпоставка за максимална откритост, публичност и прозрачност на действията по формиране на политики и вземане на решения в областта на туризма. Тази публичност дава възможност на бранша да участват в процеса на вземане на решения и е гаранция за по-голяма законност, ефективност и отговорност на управлението в туризма. Всички субекти, които са свързани с туризма трябва да имат конкретни отговорности и

ангажименти, свързани с неговото развитие и управление, произтичащи от собствената им специфика и интереси.

Отговорности на държавата (публичния сектор)

- Да се насърчи участието на всички заинтересовани страни (местните общности, гражданското общество, НПО и частния сектор) на всички етапи от развитието на културния туризъм от планирането, прилагането, мониторинга, оценката и дистрибуцията на ползите;
- Осигуряване на възможности за образование и обучение за изследователи, участниците в процесите на планиране и определяне на политика, преводачи, консерватори, туроператори и местни общности;
- Разпределяне на достатъчно финансови и човешки ресурси за опазване, консервация и интерпретация на културното наследство чрез предоставяне на значителен дял от туристическите такси и входове за места и събития;
- Разработване на ясна стратегия за развитие на културен туризъм във всяка област, посочена като туристическа дестинация в консултация със съответните заинтересовани страни;
- Осигуряване на необходимите ресурси за мониторинг и оценка на резултатите от развитието на културния туризъм;
- Осигуряване на необходимата техническа, финансова, маркетингова информация и промоционална подкрепа за по-малко облагодетелстваните сегменти на местните общности в дестинациите за културен туризъм, за да им се осигурят условия за развитие на устойчив туристически бизнес и общи ползи от туристопотока;
- Подпомагане на местните туристически доставчици и туроператори, развиващи входящ туризъм при избора на маркетингови канали за техните продукти и услуги, за да се осигури справедливо разпределение на ползите между местните доставчици и чуждите туроператори.

Отговорности на частния сектор

- Насърчаване на партньорства с местните общности при развитието на туризма и културата с цел максимална полза за местната икономика в резултат от културния туризъм;

- Предоставяне на предимство на местното население при наемането на персонал с осигурено обучение, за да може местното население да е част от туристическата индустрия;
- Промоциране значението на местните култури при защита на техните характеристики, съобразяване на приемателния капацитет на материалното и нематериалното наследство;
- Даване на приоритет на местните доставчици на стоки и услуги с цел създаване на работни места и поддържане на устойчивост на традиционните изкуства и занаяти.

Отговорности на местните общности

- Използване на фестивалите и други събития за позициониране на потенциала за културния туризъм за местните общности;
- Активна и организационна роля при туристическото планиране и мониторинг;
- Поддържане на културните ценности и живи традиции чрез образователни програми и дейности по консервация;
- Използване на иновативни инициативи на принципа на кооперативи за равното разпределяне на ползите от културния туризъм;
- Ефективно работа с частния сектор с цел осигуряване на отговорно развитие за местното население и сектора.

Отговорности на други заинтересовани страни

- НПО да работят с местните общности за постигане на икономически и културни цели, чрез финансова и консултантска подкрепа;
- Академичните институции трябва да включват проучвания и образователни дейности свързани с културния туризъм;
- Националните и международни медии трябва да промоцират вярна и пълна картина за културния туризъм.

Програмата е изготвена на база актуалното социално-икономическо състояние и потенциал на региона и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз (ЕС) и националните цели и приоритети за регионално развитие. Документът е съобразен с постановките на: общинските планове на съответните общини; Областната стратегия за развитие на област Бургас 2014-2020 г.; Областна стратегия за развитие на област Ямбол 2014 – 2020 г.; Регионалният план за развитие на Югоизточен район за периода 2014- 2020 г.; Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и тези, заложи в Националната програма за развитие „България 2020”, Стратегически документ за Турция за 2014 – 2020 г.; План за развитие на Тракия 2014 – 2023. В по-широк контекст, програмата отчита приоритетите и целите на Стратегията „Европа 2020” и се съобразява с еволюцията на кохезионната политика на ЕС и трите нови приоритета за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В процеса на разработване са отчетени и хоризонталните приоритети на регионалната политика – устойчиво развитие, равни възможности и социално включване.

Национална програма за развитие на България 2020

Национална програма за развитие на България 2020 е водещият стратегически документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020г. „България 2020” изразява адаптирането на приоритетите на стратегията „Европа 2020” на национално ниво, насочена към осигуряване на балансирано социално - икономическо развитие на страната при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. Националната програма проследява актуалното състояние на факторите за икономическо развитие и приоритетно се фокусира върху човешкия капитал, заетостта, инфраструктурата, технологиите и информационните системи.

Развитието на Странджа като фестивална дестинация кореспондира с целите и приоритетите на редица стратегически документи на национално, регионално и местно ниво.

Стратегически документ за Турция 2014 – 2020

План за развитие на Тракия 2014 – 2023

И в двата документа туризмът, както и опазването на природата са избрани като ключови области за развитие, включително и в трансграничен аспект.

Регионален план за развитие на Югоизточния район за планиране

Визия за развитието на Югоизточен район за планиране – привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващо своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие със затвърждаване на традициите си в туризма и енергетиката.

Стратегическа цел 1. Икономическо сближаване на ЮИР на междурегионално и вътрешнорегионално ниво посредством използване на собствения потенциал на района в условията на щадящо околната среда развитие.

Приоритет 2. Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творческите индустрии в Югоизточен район.

Туризмът, и по-специално морския рекреативен туризъм, заема водещо място в икономиката на Югоизточния район. Отрасълът се развива като сериозна икономическа дейност, която диверсифицира икономиката на района и създава различни форми на заетост.

ЮИР има значителен потенциал за развитие на различни форми туризъм извън морския – минерални извори, многобройни паметници на културното и историческото наследство, културни и развлекателни обекти в големите градове, природни ресурси и забележителности, традиционни занаяти. Пълноценното им използване ще даде възможност за разнообразяване на туристическия продукт и удължаване на туристическия сезон, както и за увеличаване на приходите от туристическата дейност и заетостта целогодишно в повече части от територията на района. Постигането на единна туристическа идентичност ще бъде основа за развитие на иновации и за създаване на позитивен имидж на района.

Специфична цел 3. Разработване и реализиране на регионален маркетинг и реклама на туристическите продукти в ЮИР.

Независимо от съществуващите благоприятни възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм в района, потенциалът не е използван рационално. Териториите, отдалечени от черноморското крайбрежие остават непозната дестинация, развивайки се главно като туристически „спирки”. Привличането и задържането на туристи преминава през формиране на атрактивен туристически продукт и неговото популяризиране на туристически борси и изложения.

Ще се подкрепя създаването на регионален туристически продукт, провеждането на маркетингови проучвания, подпомагането създаването на регионален туристически продукт, разработване на бранд стратегии за ЮИР, отразяващи културната му специфика, обичаи и традиции и културни събития, които имат периодичен характер - фестивали,

музикални дни, театрални дни, дни на поезията и др. Интегрирането в регионален туристически продукт на известни недвижими културни ценности, природни забележителности, на характерни за района представители на флората и фауната, на местни обичаи, представени като туристическа атракция и културни събития ще засили интереса на туристите към района и ще създава позитивен имидж и популярност.

За популяризиране на туристическите продукти в ЮИР от голямо значение е създаването и насърчаване на развитието на регионални и местни туристически асоциации и партньорството между тях и между общините в района, тъй като по този начин може да се постигне допълняемост на туристическите атракционни и предлагане на туристически пакети.

Специфична цел 4. Развитие на културните и творческите индустрии в ЮИР.

Културните и творческите индустрии са пряко свързани с цялостното културно развитие на местните и регионалните общности, с възраждането и стимулирането на традиционните културни индустрии в сферата на изкуствата и художествените занаяти. Изпълнението на тази цел е от особено важно значение за повишаване на местния и регионален потенциал, културното равнище и имидж на района и качеството на живота.

Ще се подкрепя организирането на фестивали в ЮИР, представящи културната идентичност на района и популяризиращи го като културна европейска туристическа дестинация.

Областна стратегия за развитие на област Ямбол 2014 – 2020 г.

Приоритет 1: Възстановяване и повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика. 1.3. Развитие на устойчиви форми на туризъм в област Ямбол.

Област Ямбол има потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм - многобройни паметници на културното и историческото наследство, природни ресурси и забележителности. Пълноценното им използване ще даде възможност за увеличаване на приходите и заетостта. Постигането на единна туристическа идентичност ще бъде основа за развитие на иновации и за създаване на позитивен имидж на областта. В тази насока особен акцент ще бъде опазването и валоризацията на недвижими, движими и нематериални културни ценности в област Ямбол чрез реализация на дейности за опазване, цифровизация, социализация, експониране и популяризиране на културните ценности на територията на областта; изграждане и реконструкция на инфраструктурата за достъп до и около обектите на културно и природно наследство вкл. за хора в неравностойно положение, създаване на охранителни зони, определяне режим на ползване, създаване на правилници за управление и експлоатация; реставрация и консервация на

недвижими културни ценности от архитектурното наследство. Необходимо е насочване на повече усилия към разработване и реализиране на ефективен маркетинг и реклама на туристическите продукти в област Ямбол.

Независимо от съществуващите благоприятни възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм в областта, потенциалът не е използван рационално. Териториите, отдалечени от гр. Ямбол остават непозната дестинация. Привличането и задържането на туристи преминава през формиране на атрактивен туристически продукт и неговото популяризиране на туристически борси и изложения. Ще се подкрепя създаването на туристически продукт, който ще отразява културната специфика, обичаи и традиции и културни събития, които имат периодичен характер - фестивали, музикални дни, театрални дни, дни на поезията и др. Интегрирането в регионален туристически продукт на известни недвижими културни ценности, природни забележителности, на характерни за областта представители на флората и фауната, на местни обичаи, представени като туристическа атракция и културни събития ще засили интереса на туристите към областта и ще създава позитивен имидж и популярност. За популяризиране на туристическите продукти от голямо значение е създаването и насърчаването на развитието на регионални и местни туристически асоциации и партньорството между тях и между общините в областта, тъй като по този начин може да се постигне допълняемост на туристическите атракции и предлагане на туристически пакети.

Програма за развитието на туризма в община Малко Търново

Дейности за развитието на туризма в общината

- Провеждане на ежегодни емпирични проучвания за изучаване на нуждите и потребностите на туристите и измерване на тяхната потребителска удовлетвореност с цел повишаване равнището на качеството на туристическо обслужване. Така ще се постигне удължаване на туристическия престой, популярността на дестинацията и ще се увеличат приходите от туристи.
- Проследяване на всички изменения в законовата база, касаещи туризъмът и неговото развитие, както и организационната структура на държавно и регионално равнище.
- Стабилизиране на поддържащата инфраструктура до туристическите обекти.
- Провеждане на кампании за поддържане и опазване чистотата в общината, включително и всички туристически обекти.
- Изработване монтиране и поддръжка на туристически обозначения на ключови и подходящи места, улесняващи туристите в намирането на туристически

забележителности и местоназначения. Поставяне на допълнителни карти /табла/ в града.

- Създаване на проектна готовност (изготвяне на проекти в работна фаза) по приоритетни проекти в сферата на туризма.
- Разработване и реализиране на проекти, подпомагащи устойчивото развитие на туризма на територията на община Малко Търново. Кандидатстване за външно финансиране пред национални и международни донори /финансиращи организации/.
- Провеждане на интензивна рекламна кампания в специализирани български медии. Идентифициране на медии, които най-добре отразяват развитието на туризма в Община Малко Търново и представяне чрез тях на стойностен рекламен продукт за общината.
- Привличане на външни институции, структури и организации за реализация на съвместни проекти в рамките на публично-частно партньорство.
- Създаване на партньорски взаимоотношения с национални и международни туристически борси и изложения.
- Актуализиране и изработване на нови рекламни материали – рекламни филми, карти, брошури, проспекти и др.
- Разпространение на информация, знания, успешни практики и съхранение на местните традиции и подпомагане дейността и творчеството на местни дейци на културата, фолклорни танцови и музикални състави и училищно творчество.
- Реализиране и участие в мероприятията, заложен в Културния календар за 2016г. и 2017г. на Община Малко Търново
- Изготвяне на пакет от туристически услуги, в това число и за ученици, съвместно с представители на хотели и управители на туристическите обекти.
- Изготвяне на интегриран билет за културно-исторически обекти, включващ посещение на два или повече обекта на промоционална цена.

На местно ниво туризмът в община Елхово е интерпретиран в **Интегриран план за градско въстановяване и развитие на град Елхово за периода 2014-2020 г. и Общинския план за развитие 2014-2020 година**, като част от *Стратегическа цел 3 "Подобряване средата на живот и утвърждаване на местната идентичност"*,

Приоритет 7: Оптимално използване на природните дадености и културно историческо наследство за развитие на туризма.

В Програмата за развитие на туризма за 2016 г. са заложили реалистични цели, които могат да се осъществят с разполагаемите ресурси. Изпълнението на настоящата програма ще даде възможност на потенциалните инвеститори да реализират своите инвестиционни проекти в сферата на туризма. Основна роля при изпълнението на програмата има Консултативния съвет по въпросите на туризма към община Елхово. Теоритично усилията за насърчаване на туризма се насочват главно към разпространение на повече информация за дестинацията и нейните забележителности в опит тя да се направи по-известна на все по-конкурентния международен туристически пазар. Това важи особено за региони, които са отдалечени от основните туристически райони. С оглед на засилващата се конкуренция в туристическия бранш, насищането и глобализацията на пазарите е необходимо изготвяне на маркетингов подход за позиционирането на трансграничния регион. Като задача на стратегическото позициониране се определя обвързването на управлението на туристическия отрасъл с решението за създаване на конкурентноспособна позиция на предлаганите продукти/услуги.

Акценти в развитието на фестивалния туризъм, отразени в Общинския план за развитие на община Созопол

В община Созопол успешно се развива религиозен туризъм, който е основно свързан със светите мощи, съхранявани в местните църкви. Необходимо е разработването на специализирани маршрути с интересна интерпретация и анимация, включващи множеството параклиси и църкви във вътрешността (всички имат лечебно аязмо и са възстановени с общински средства, а в с. Росен е възстановено килийното училище).

Културният живот на общината изглежда много богат, но с изключение на "Аполония" (форум на елитно национално изкуство), остава с ниска популярност извън границите ѝ. Атрактивните и стойностни прояви са ориентирани предимно към гост-туристи в активния сезон. Независимо от новите придобивки, инфраструктурата в културната зона остава недостатъчна.

Стратегическа цел 2 – Превръщане на община Созопол във водеща дестинация на Южното Черноморие за целогодишен и многообразен туризъм, Приоритет 2: Балансирано използване на ресурсите за устойчиво развитие на целогодишен и многообразен туризъм

Мярка 2.1.1: Създаване на туристически продукти и пакети с конкурентно предимство

Планирани средства - 603 750 лв.

Мярка 2.1.2. Повишаване квалификацията на заетите в туризма и качеството на обслужване

За изпълнение на тази мярка ще се търси финансиране за дейности, които да повишат квалификацията на заетите в областта на туризма и качеството на обслужване чрез организиране на обучения, семинари и т.н. и засилване на контрола върху качеството.

Планирани средства - 562 250 лв.

Мярка 2.1.3. Подобряване маркетинга и рекламата на общината като дестинация за целогодишен туризъм и информационната основа на туризма

Мярката цели създаване на цялостна маркетингова стратегия и реклама за общината и предлаганите форми на туризъм, които да допринесат за засилване позициите ѝ на местния и международен пазар. Ще се извършват още проучвания, обработка и анализ на изходни данни за по-добро управление на дестинацията.

Планирани средства - 948 750 лв.

Мярка 2.2.3. Създаване на условия за привличане на инвеститори в областта на туризма

Планирани средства - 793 375 лв.

Общински план за развитие на община Средец

Цел 2 – Повишаване на конкурентната способност на общинската икономика, Мярка 5 – Развитие на културен и екологичен туризъм като диверсификатор на профила на местната икономика

Планирани средства - 1 730 000 лв.

Мярката включва:

- Консервация, опазване, популяризиране и развитие на природно културното наследство;
- Развитие на различните форми на туризъм – еко, ловен и риболовен, културен и селски;
- Популяризиране на община Средец като туристическа дестинация.

Цел 3 – Интегрирано развитие на общинската територия и нейното адекватно инфраструктурно осигуряване, Мярка 3 – Развитие на туристическа и културна инфраструктура

Планирани средства – 7 200 000 лв.

Мярката включва:

- Стимулиране развитието на настанителната база и обслужващите дейности (включително обектите общественото хранене) чрез използване на възможностите на ОП;
- Привличане на наши и чужди инвеститори за изграждане на туристическа инфраструктура;
- Създаване на туристически културно – информационен център;
- Развитие на общата и специализирана туристическа и културната инфраструктура.

Общински план за развитие на община Царево

Приоритет 2: Развитие на устойчиви форми на туризъм

Мярка 2.1.1: Подпомагане развитието на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите

Мярка 2.1.2: Развитие на природни, културни и исторически атракции

Мярка 2.1.4: Развитие на специализирана туристическа инфраструктура, влияеща върху удължаването на курортния сезон

Някои от стратегиите на община Къркларели за урбанизация:

1. С цел социално, културно и икономическо развитие

Целта е да превърне Къркларели в град на културата и образованието, където културните, социалните и научните дейности са на преден план, а решенията се вземат с управленска мисъл.

В този смисъл определените цели са социална отговорност, социална солидарност, социален живот, проучвания, насочени към хората с увреждания и урбанистично съзнание.

2. Ориентирано към развитието устойчиво градско управление

Предоставяне на общинска услуга, която дава приоритет на правата на жителите на Къркларели, които имат здравословен, съвременен и качествен жизнен стандарт.

Набелязани са цели като инфраструктурни услуги, инфраструктура, съвременни съоръжения, градски трафик и обществен транспорт, увеличаване на зелените площи,

околна среда и обществено здравеопазване, почистване и рециклиране, регулиране и контрол на градската среда, възстановяване, планиране и експроприране и природни бедствия.

3. Участие и ефективна комуникация със заинтересованите страни

Организиране на срещи, въпросници и съвместни проекти за информиране, консултиране и вземане на решения, извършване на важни проучвания с цел осигуряване на участие чрез установяване на непрекъсната комуникация и сътрудничество със заинтересованите страни.

Целите в този контекст са идентифицирани като връзки с обществеността и комуникация, участие на гражданите, организации на гражданското общество и връзки със заинтересованите страни, участие на персонала, градски съвет и свързаните с него асамблеи.

III. АНАЛИЗ НА РЕСУРСИТЕ

Обхватът на анализа е територията на Странджа планина, известни трудности създава факта, че територията се припокрива със Сакар планина. Съществуват различни мнения и публикации за въздействието на Странджа на територията на населените места. След консултации с партньорите, обхватът на проучването беше разширен. Прието е, че за територията на Странджа се приемат следните граници: на изток Странджа достига до Черно море, на север се простира до общините Созопол, Средец и Бургас, на запад - няколко села от общините Елхово и Болярово, на юг е турската граница и турската част на Странджа. Общините Малко Търново и Царево са изцяло покрити от Странджа. От общините Бургас, Елхово, Созопол, Приморско, Средец (17 населени места) и Болярово (15 населени места и извънградски райони) се включват определени населени места, които попадат в територията на Странджа. Община Елхово е една от съставните общини на област Ямбол. От 22-те населени места 11 попадат в границите на Странджа планина: град Елхово и селата Борисово, Бояново, Голям Дервент, Гранитово, Лесово, Маломирово, Мелница, Раздел, Стройно и Чернозем. От община Болярово 15 от населените места попадат в границите на Странджа планина: Болярово, селата: Воден, Вълчи извор, Голямо Крушево, Деница, Дъбово, Иглика, Врѣх Камен, Крайново, Оман, Попово, Ружица, Стефан Караджово, Странджа и Шарково.

Планинското местоположение и близостта до морето придават предимството на комбиниране на различни видове туризъм - морски, еко, селски, лов и културен. Странджа е жив музей на нематериалното културно наследство - тук все още могат да се видят традиции, запазени от хилядолетия - "Нестинарство", "Бял кукер", "Странджа панагири",

древните османски фестивали като мазните борни и фестивали, свързани с природното наследство на планината. Странджанците се гордеят много с културното си наследство и го запазват в ежедневието си. Днес все още могат да се видят старите традиции на Странджа, които са оцелели през вековете.

През последните години някои традиционни панаири и фестивали в Странджа увеличиха популярността си. Те са запазили уникалността на региона и са се превърнали в важни възможности и възможности за развитие на икономически устойчиви туристически продукти и алтернативни и разнообразни туристически дейности, за да се подобри икономическата ситуация в района.

Изследването на фестивалите в Странджа се проведе от юни до септември 2017 г. Първоначално бе подготвен списък на организациите и институциите, участващи в провеждането на фестивали и местни събития в допустимия трансграничен регион България-Турция. Списъкът на заинтересованите страни включваше местните власти, културните центрове и културните асоциации и институции в областите Бургас, Ямбол, Къркларели, както и заинтересовани страни на регионално и национално ниво.

Методите за събиране на информация включват:

- ✓ Официални източници на информация.

Националният статистически институт публикува информация за общия брой фестивали и тържества. **На територията на Бургас са 502, докато на територията на Ямбол те са едва 33.**

- ✓ Националният културен календар, културните общински календари и календарите на културните центрове предоставят по-пълна информация за събитията и друга информация като мястото, датата на изпълнение, организатор и др. Някои информационни сайтове предоставят и информация за фестивалите в Странджа като www.sabori.bg, fest.bg и др.

В това отношение трябва да отбележим, че културните календари са изпълнени с много различни събития и празници на национални и църковни празници, както и различни инициативи за деца и младежи. Във връзка с това уточняваме, че някои събития като "Работилница за мартеници" или концерт не са съпоставими със събития като големите фестивали, но те все пак са събития в културния календар; Също така в много културни календари точният брой събития не може да бъде определен поради липса на информация, така че събитията, които включихме в първоначалния проект, бяха определени съгласно следните първоначални критерии:

1. Събитието има публична подкрепа - включено в календара - в общински или национален мащаб и има определена дата, място и организатор.

2. Събитието има програма.
  3. Събитието е отворено за широката общественост.
  4. Събитието е автентично, включително - демонстрира трансграничната идентичност и култура на региона, представя локални обичаи, фолклор, занаяти, съвременна литература, музика, танци, други изкуства, творческа индустрия.
  5. Събитието привлича аудиторията и има потенциал да развива туризма и да популяризира трансграничния регион.
- ✓ Срещи и интервюта със заинтересовани лица и организатори на различни мероприятия, професори от Колежа по туризъм на „Проф. Д-р Асен Златаров“, туроператори и др.
  - ✓ Проучване / Case study/

На базата на предварителни проучвания българските експерти докладват проект 1- А - Списък на 135 фестивала и събития, идентифицирани на територията на българската Странджа, и проект - 3 - където се обединяват събития и срещи и резултатът е 92 фестивали и събития.

На територията на турската част от Странджа са идентифицирани 20 фестивала.

Разработен е списък на местните фестивали в допустимия трансграничен регион България - Турция. Списъкът включва следните полета за всеки фестивал: име на фестивала, обхват и тема, дати, продължителност, честота, местоположение (регионално звено, община), сайт, описание на някои от основните туристически ресурси в района (известна история на селата) (име, адрес, телефонен номер, факс, електронна поща, комуникационен мениджър, уебсайт, уебсайт, социални медии, ако има такива).

Картирането на фестивалите на местните продукции се състои в контекста на създаването на уеб страница www.strandja-fest.info.

За да бъдат дефинирани, 24 фестивала в България са описани в проект - 2 и са подредени по следния начин:

Вид	Описание	Описания, коментари, предложения, решения
Традиционни обичаи, срещи и	Традиционни обичаи, едномесечна програма, която привлича предимно местни хора, които се срещат с близки и приятели. Всяко	Тези събития са много важни за опазването на нематериалното културно наследство - фолклор, традиции, обичаи. Повечето от тях са

<p>тържества в населените места</p>	<p>селище има подобни фестивали, ограничено финансиране за реклама или програма. Финансирани от общини, спонсори, културни центрове</p>	<p>включени в културните календари на общините. Цялата описана информация за населените места и традициите трябва да бъде включена в календара на сайта на проекта http://strandja-fest.info/ и други промоционални инструменти - Facebook, Twitter, Google +, бюлетини.</p> <p>Тези събития отпадат от 20-те най-популярни празници и фестивали в Странджа.</p> <p>Изключение - Летни културни празници в град Малко Търново, защото този фестивал има богата програма, привлича голяма аудитория и има широка реклама.</p>
<p>Храмови празници и религиозни празници</p>	<p>Еднодневна или няколко часова програма. Свързани са с религиозния календар, празнуват се в много населени места, привличат основно местни хора, техни, роднини и приятели, финансирани от общини, читалища, дарители. Без реклама или с ограничена реклама за събитията.</p>	<p>Тези събития са много важни за опазването на нематериалното културно наследство - фолклор, традиции, обичаи. Повечето от тях са включени в културните календари на общините.</p> <p>Нашата цел е да съберем информация за популярни обекти и архитектурни забележителности, свързани с тези празници – например църкви и манастири.</p> <p>Тази информация ще бъде включена в календара на сайта на проекта http://strandja-fest.info/ и други промоционални инструменти - Facebook, Twitter, Google +, бюлетини.</p> <p>Тези събития обаче ще бъдат изключени от оценката за включване</p>

		<p>в 20-те най-популярни фестивала и фестивала в Странджа.</p> <p>Изключение: Празник на Св. Константин и Елена – Нестинарски обред нестинарски игри в с. Българи</p>
Популярн и фестивали	<p>Богата програма –двудневна или по-продължителна, Включени в национален културен календар, Събития с традиции, които привличат голяма публика, уникални за региона и страната, с богата програма, широко рекламирани, събития с голям туристически потенциал, голяма част от тях и с международна известност.</p>	<p>Да бъдат включени в календара на сайта на проекта http://strandja-fest.info/ и други промоционални инструменти - Facebook, Twitter, Google +, бюлетини.</p> <p>Да бъдат включени в краткия списък и оценени заедно с турските предложения за включване сред 20-те най-популярни фестивала и събития в Странджа.</p>

Настоящата програма обединява около 200 фестивала от българската и турската част на региона от различни сектори на изкуството (включително визуални изкуства, кино, музика, театър и други), фестивали с различна големина, бюджети и географски обхват.

Тенденции в развитието на Странджа като фестивална дестинация

- За утвърждаването на всяко едно събитие и популяризирането му са необходими години, за да стане символ, който да привлича голям брой туристи.
- В световен мащаб се променя фестивалния туризъм. Събитията, фестивалите и различните атракции са част от културния, фолклорния, религиозния и винения туризъм. Освен представи за историята, културата, легендите и занаятите, те създават и спомени. Съвременните туристи пътуват все по-кратко, избират все по-изгодни оферти, но срещу парите си търсят познания, автентичност и изживявания.
- Спортните събития, фестивалите и атракциите винаги привличат повече туристи, и съответно – повече приходи. Те представляват интерес за младите хора. Фестивалите и събитията се нуждаят и от анимация и интерактивност и елемент на

уникалност, която привлича посетителите към дадено място. Целта е да се въведат туристите в атмосферата на времето.

- Относителният дял на хората, които проявяват интерес към спорта и посещават спортни събития е висок, което определя значимото икономическо и социално въздействие на този тип прояви върху събитийната дестинация. Спортът се е превърнал в бизнес индустрия, която привлича почитатели, рекламодатели и медии. За развитие на този тип туризъм от гледна точка на икономическите и обществените ползи се препоръчват средно мащабни спортни събития.

ПРОФИЛ НА ТУРИСТА

Заедно с динамичната промяна на туризма в световен мащаб се променя и психологията на потребителите, като туристите търсят нови преживявания, нестандартни дестинации, задоволяване на интереси и емоции.

IV. SWOT АНАЛИЗ РЕГИОН СТРАНДЖА ФЕСТИВАЛ

Силни страни

- Благоприятно географско положение - близост до богат природен потенциал- поречие на река Тунджа и планините Странджа и Сакар;
- Съхранена природна среда, природни забележителности, богата флора и фауна, наличие на резервати, защитени територии, местности и зони;
- Благоприятен климат- мек климат с умерено високи температури през лятото
- Наличие на интересни обекти на културно-историческото наследство – богато културно-историческо наследство - археологически и архитектурни паметници, църкви и параклиси, съхранени фолклор, бит, традиции и автентични ястия;
- Запазени занаяти и съхранени традиции у местното население, които могат да се превърнат в туристически атракции – плетачество, тъкачество, везбарство, рибарство, пчеларство;
- Разнообразни събития през цялата година. Уникален елемент в туристическия продукт;
- Потенциал за развитие на различни форми на туризъм;

- Използване на митичния елемент и пресъздаване на древни обичаи;
- Фолклорни традиции, които могат да станат туристически атракции;
- Организаторите имат пълен контрол върху фестивалите;
- Организаторите на фестивалите са предимно постоянни, защото са организирани от местните власти. По тази причина е възможно и фестивалите да са устойчиви;
- Тъй като собствениците на фестивалите не са частни институции, те са предимно и главно в полза на обществото;
- Фестивалите играят много важна роля в популяризирането и брендирането на града;
- Фестивалите имат програми и ги актуализират ежегодно с иновативен подход;
- Относително добре развита база за настаняване;
- Наличие на специализирана туристическа инфраструктура - изградени места за кратък отдих в природата, оборудвани с пейки, фонтани, беседки и тоалетни;
- Местното население е гостоприемно и има добро отношение към туризма;
- Ясно изразено желание на местните и регионалните власти да подкрепят развитието на туризма.

Слаби страни

- Въпреки че организаторите на фестивали са публични институции, те може да се нуждаят от различни заинтересовани страни като университети и неправителствени организации в околните населени места;
- Те могат да имат нужда от голям брой участници;
- Те се нуждаят от много добро рекламно и промоционално планиране;
- Те могат лесно да бъдат повлияни от различни политически негативи като терористични атаки в страната и региона;
- Недостатъчен брой служители на фестивали;

- Лошо състояние на техническата инфраструктура – общински пътища, водоснабдяване, канализация; болнична инфраструктура;
- Липсват средства за подслон и места за настаняване с категория 3, 4 или 5 звезди;
- Недостатъчно специализирана туристическа инфраструктура- напр. в Странджа няма нито една хижа, къмпинги, велоалеи и паркинги за велосипедисти;
- Липса или недостатъчно места за развлечения в селата- кафенета, ресторанти и допълнителни туристически услуги;
- Ниска квалификация на персонала в обслужващата сфера като цяло;
- Недостатъчно информационно осигуряване – липса на табели;
- Липса на допълнителни туристически услуги;
- Туристическите ресурси не са усвоени като туристически продукти и включени в туристическата индустрия;
- Ограничено предлагане на туристически пакети;
- Засилени процеси на миграция особено сред младото население;
- Регионът няма изграден имидж на туристическа дестинация;
- Липса на обща информационна система и регистри на недвижимите културни ценности;
- Недостиг на финансов ресурс за консервация и реставрация на културни ценности; .
- Застаряване на населението. Няма, млади хора, на които да бъдат предадени традиции, обичаи;
- Недостатъчно средства за реклама на общината като туристическа дестинация;
- Недостатъчно използване на съвременните информационни средства за популяризиране и промотиране на дестинацията;
- Изостава развитието на съвременни информационни технологии и резервационни системи.

Възможности

- Важен източник на култура за обществото;
- Важна развлекателна / рекреационна дейност;
- Фестивалите имат значителен потенциал за растеж;
- Фестивалите са насочени към туризма и могат да използват тези съоръжения;
- Тъй като фестивалите не ориентирани основно към печалба, финансовите загуби могат да бъдат много ниски;
- Заинтересованите страни са представители на важните институции в региона;
- Предлага се на „специализирани“ пакети;
- Планиране и реализиране на целенасочени медийни кампании и засилване на рекламата за популяризиране туризма
- Идентифициране на района като атрактивна туристическа дестинация - събитията и фестивалите са ефективно средство за привличане на туристи в дестинациите, които не са познати за тях;
- Създаване на нови съоръжения и подобряване на инфраструктурата;
- Създаване на силен положителен имидж на дестинацията - привлеченото обществено внимание, медийното покритие спомагат за популяризирането на дестинацията;
- Повишаване на активността на международните сътрудничества за обмяна на опит и добри практики и реализиране на съвместни проекти;
- Финансиране на проекти по програми и фондове на Европейския съюз и други донорски програми;
- Засилване на рекламата на региона като туристическа дестинация и популяризиране на културното наследство, включително чрез включване на общините от региона в регионален туристически продукт;
- Социализиране на туристическите обекти-културни, екологични и изграждане на свързана инфраструктура за цялостен туристически продукт на територията на региона.

Заплахи

- Струпване на много събития в един период;
- Припокриване на продуктите;
- Загуба на уникалния елемент в продукта при комерсиализация на автентични обичаи и традиции;
- Отрицателно въздействие върху местните общности от масова посещаемост;
- Надхвърляне на поемната способност на дестинацията;
- Неоползотворяване на туристическия потенциал;
- Чести промени в съществуващата нормативна база;
- Природни бедствия и риск от влошаване параметрите на околната среда.
- Засилване неблагоприятните тенденции на демографските показатели;
- Рецесии и кризисни явления;
- Липса на насърчения, държавна подкрепа и финансиране за подобряване и развитие на селските райони и инфраструктурата;
- Глобални екологични заплахи;
- Риск от влошаване параметрите на околната среда.

Календарът има за цел да осигури провеждане на събития с висока художествена стойност, които формират културния облик и идентичност на региона. Събитията осигуряват постигане на приемственост и разпознаваемост на културния живот, както и гарантират динамика и жанрово разнообразие

ДЕЙСТВИЯ

- Изработване на план и определяне на потенциала на събитията и фестивалите и възможностите им за бъдещо развитие;
- Насърчаване на ефективно вътрешнорегионално координирано сътрудничество за изграждане на мрежа на фестивалите в региона;

- Подпомагане на областните и общински власти да кандидатстват за финансиране от международни програми и проекти за развитието на регионални фестивали с висок потенциал.

V. ФИНАНСИРАНЕ НА ФЕСТИВАЛИ И СЪБИТИЯ

Основни източници на финансиране:

- Местните власти-общински бюджет
- Читалища- те получават от държавата, подкрепа от местни власти, различни спонсори, финансиране на различни проекти
- Други неправителствени организации – културни фондации, сдружения
- Музеи
- Различни спонсори-местни фирми, частни дарители
- Дирекция на Природен Парк „Странджа“

Общински бюджет

В почти всички общини в Странджа финансирането за събития и фестивали се осъществява по следния механизъм: Списъкът със събития в Културния календар, включително общият бюджет, се приемат като приложение(я) към решението на Общински съвет за приемане на ежегодния бюджет на общината. В него са включени събития, финансирани или съорганизирани от общината; всички фестивали, които получават някакво финансиране от общината, влизат в Културния календар. Финансирането за традиционни фестивали и събития е предвидено в общинските бюджети за календарната година.

Финансиране на инициативи, идващи от „външни партньори и организации

Постига се договореност с автора/ организатора на предложението, като общините следват целите и приоритетите си в Общински план за развитие и Програмата за управление на общината. Размерът на финансирането се определя чрез преговори, съобразно бюджета на общината, и окончателното решение взема Общинският съвет. Независимо че решенията за размера на финансиране на фестивалите се вземат от Общинския съвет и респективно

ресорната комисия, на практика не рядко отсъства експертиза за тяхното целесъобразно изразходване

По-голямата част от значимите фестивални събития се финансират от параграф „Други дейности по културата” на общинските бюджети. Това им създава сигурност и устойчивост, но ги обременява с твърде много съгласувателни процедури в системата на общинската администрация.

Читалищата

2017

Общинска субсидия за читалищата в М. Търново за 2017 г. е 65 000 лв.

Други дейности по културата - 64 000 лв.

Созопол

Други дейности по културата - 415 000 лв.

Други дейности по културата в др. населени места вкл. читалищата - 117 100 лв.

Музеи,художествени галерии , паметници на културата и етнографски комплекси с местен характер" - ОКИ "Музеен център"-236 480 лв.

Приморско

Функция „Почивно дело, култура“

Разходи за външни услуги - 342 000 лв.

Субсидии за организации с нестопанска цел - 300 000 лв.

Царево

Общинска субсидия за читалища в Община Царево за 2016 г.

Други дейности по културата - 176 561 лв.

В тази дейност са отчетени средствата финансирани с местни приходи, който обхваща дейността на читалищата, кметствата и общината за реализиране на културни прояви,

запазване на местните традиции и обичаи, съгласно утвърдения културен календар на Общината, както и за прояви от международен, национален и общоградски характер.

Дейност „Читалища“ – 115 225 лв.

В тази дейност са включени разходите за заплати, осигуровки и издръжка на субсидираните бройки в читалищата на територията на община Царево.

Средец

Бюджет 2017

Функция „Почивно дело, спорт , култура и религиозни дейности” – 47 0000 лв.

Дофинансиране – държавни дейности, Читалище – 45 000 лв.

Болярово

2016 Общинският бюджет утвърждава разчети за субсидии на организации с нестопанска цел, както следва:

10.1. Читалище "Възраждане" гр. Болярово – 65 700 лв.

10.2. Читалище "Ст. Караджа" с. Ст. Караджово - 7 300 лв.

10.3. Читалище "Светлина" с. Мамарчево - 7 300 лв.

10.4. Читалище "Ана Маймункова" с. Воден - 7 300 лв.

10.5. Читалище "Н.Й. Вапцаров" с. Попово - 7 300 лв.

10.6. Читалище "Просвета" с. Г. Крушево - 7 300 лв.

Няма отделено перо за събития и други културни дейности.

Елхово- бюджет 2017

Читалища- 192 500 лв

Други дейности по културата- 56 942 лв.

По-големите общини, основно черномосрските превъзхождат общините от вътрешността по относителен дял на привлечени средства от държавния бюджет, организации от чужбина и дарения.

Организаторите на фестивални събития в Странджа се подпомагат с доброволен труд, нефинансова подкрепа от фирми, частни лица, както и от държавни и общински фирми. Тези резултати показват, че моделът в управлението на фестивали е създал и ефект на солидарност от страна на различни представители на местната общност.

Изследванията показват и още една основна слабост в местното управление на културата: отсъствие на координация в организацията на фестивалите и добре структурирани общински културни календари. Местните администрации все още възприемат програмирането през годината на културните и артистични дейности като списък от събития, а не като ефективен инструмент за реализация на културни политики.

ДПП „Странджа“

Дирекцията на Природен парк (ДПП) “Странджа” провежда държавната политика за управление и контрол на защитената територия, с цел дългосрочното опазване на уникалната ѝ природа и осигуряване на устойчиво социално-икономическо развитие на района.

Основният финансов източник за дейността на ДПП е държавния бюджет чрез ИАГ/МЗХ. През последните години средства за финансиране на извършваните от ДПП дейности се набират посредством кандидатстване с проекти и програми пред регионални, национални и международни донори. ДПП не разполага с нормативна база за формиране на приходи от своята дейност.

Съгласно статута на ДПП всички приходи, генерирани на място от Дирекцията – продажба на рекламни материали, туристически услуги и др., се внасят по сметки на ИАГ.

Министерство на културата

Министерство на културата (МК) е първостепенният разпоредител с бюджет, който отговаря за реализирането на националната културна политика – включително по отношение на фестивалите. Министерство на културата провежда политика за закрила и развитие на културата чрез финансово подпомагане на културни инициативи, целеви програми, творчески проекти и други.

През 2017 – 2018 г. дейностите на Министерство на културата са насочени към изпълнението 12 приоритети, сред които възможности за подкрепа и финансиране и събития се откриват в следните:

Приоритет 17.1. Насърчаване формирането на нова духовна среда за етнокултурно взаимодействие и интеграция на всички религиозни групи в единната българска нация

Цел 1. 3. Реализиране на творчески проекти и програми

Индикатор - 42 броя подкрепени творчески проекти и програми

Приоритет 17.3. Превръщане на българската култура и духовност в основна на съвременния образ на националната идентичност

Цел 8. Създаване на условия за нови международни постижения на български творци чрез осигуряването на стипендии, награди за млади автори, подкрепа за участие в панаири, фестивали и биеналета.

Индикатор - 52 броя подкрепени фестивали, конкурси, спектакли и събития за деца и млади хора на конкурсен принцип в областта на театъра, музиката и танца.

Приоритет 17.8. Модерно развитие на читалищната мрежа в страната чрез допълнителни източници на финансиране; промяна в законодателната база на читалищата

Приоритет 17.11. Усъвършенстване на реформата в сценичните изкуства и осигуряване на средства за повишаване на стандартите на културните институти

46. Разширяване на обхвата на финансовия ресурс за подпомагане на сценичните изкуства, включително на частни сценични организации на конкурсно-проектен принцип. Ежегодно провеждане на конкурсни сесии по основни и целеви програми. Прогресивно увеличен ресурс с 10% годишно; Регулярно информизиране и публикуване на резултати от сесии ;

Индикатор: Брой финансирани и изпълнени проекти

Няма точни данни за финансирането на фестивали от бюджета на МК, но в публикуваното Икономическо проучване на публичната подкрепа за културни проекти, в частност – фестивали, на национално и общинско ниво през 2015 г. общата стойност на финансираните фестивали за 2013 г. 1 184 393 млн. лв. или 0,92% от бюджета на МК , за 2014 - 1 968 701 млн. лв- 1,43 % от бюджета на МК.

През 2017 г. от страницата на МК е видно, че МК подкрепя проекти от сесията за финансиране на спектакли и концерти в страната в областта на професионалното музикално изкуство. През 2017 г. са 17 за страната, но няма нито един в Странджа.

Сесия за финансиране на фестивали и конкурси в областта на музикалното и танцовото изкуство 2017

През 2017 са финансирани 30 фестивала и събития. Финансовата подкрепа е от 1200 до 13 000, но отново сред тях няма фестивали от Странджа. Някои от по-пулярните фестивали получили финансиране са 20 Международен джаз фестивал Банско 2017 г., Етно Рила 2017 /шесто издание/ и други.

Национален фонд "Култура"

Българската организация, която подкрепя на национално ниво създаването, развитието и разпространението на българската култура и изкуство в страната и чужбина, създаден със Закона за закрила и развитие на културата и започва да функционира от месец ноември 2000 година. Основната му цел е да подпомага развитието на културата, като набира, управлява и разходва средства, предназначени за провеждане на националната политика в областта на културата, заложен в Програмите на правителството на РБ за съответния период и в Закона за закрила и развитие на културата. Приоритетите в дейността на НФ "Култура" са съобразени и с критериите от глава "Култура и аудио-визия" от Договора за присъединяването на България към Европейската общност.

Ръководният орган на Национален фонд "Култура" е Управителен съвет, чийто председател е Министърът на културата. Членове на УС са изтъкнати дейци на културата, представители на творчески съюзи и по един представител на общините, на Министерството на културата и Министерството на финансите.

Средствата по фонда се набират от субсидия, определена в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната бюджетна година и други източници на финансиране, упоменати в Чл. 31 от Закона за закрила и развитие на културата. Основно средствата се предоставят за творчески проекти, насочени към развиване на културния сектор. Финансирането на творчески проекти се осъществява след обявяване на конкурси по предварително изготвена и одобрена от Управителния съвет програма.

В началото на всяка година Управителният съвет на НФ "Култура" формулира приоритетните области, за които да бъде предоставена финансова подкрепа. Основни принципи в работата на НФ "Култура" са прозрачността и конкурсното начало. В конкурси имат право на участие с равни права отделни творци, частни, общински и държавни културни организации. НФ "Култура" работи въз основа на Правила за устройство и дейността на Фонда((наричани по-нататък Правила за НФК) и Управителния съвет. Съгласно чл.23 от правилата, субсидирането на проектите се основава на принципа на конкурсното начало. В конкурсите могат да участват всички културни организации

включително и организации с нестопанска цел, както и отделни културни дейци. Кандидатите представят документи по образец различни за всеки конкурс. Субсидирането на НФК не може да надхвърля 80% от себестойността на проекта. До кандидатаване се допускат субекти, които представят обосновка за осигуряване на минимум 20% от себестойността като 5% от тях трябва да бъдат осигурени като парични средства, а останалите 15% могат да бъдат и непарични вноски/персонал, помещения, оборудване/.

Фондът прилага два инструмента за реализиране на целите си – грантове за подкрепа на творчески проекти и стратегически дейности за информационно, техническо, финансово и експертно подпомагане развитието на културния сектор като цяло.

Принципно, средствата на НФК от държавната субсидия се разпределят според определените стратегически цели и приоритети по одобрени в началото на годината програми и съгласно решение на УС. По-горе бяха описани целите и приоритетите за 2017 г.-2018 г., които са конкретно насочени към подкрепата на фестивали. По много от програмите на фонда са били и могат да бъдат финансирани проекти, които са част или са свързани по някакъв начин с фестивали и с това – представляват (най-малкото косвено) финансиране за фестивали.

По отношение на стратегическите дейности на НФК за подпомагане формирането и прилагането на културната политика, фестивали са били насърчавани и подкрепяни – нематериално, не чрез предоставяне на финансиране – а чрез предоставяне на възможност за участия в международни, национални и (от 2015 г. и) локални културни форуми (включително фестивали) на представители на българската култура и изкуство; посещения на чуждестранни мениджъри и програматори в областта на културата и изкуствата, пътни разходи, частични хонорари и др. чрез т. нар. Програма „Мобилност“ Програма „Дебюти“ Програма „Публики“, „Целево финансово подпомагане на програми и проекти с голямо национално културно значение“ .

Финансиране от външни източници

Проекти, финансирани с външни източници - например кредити, предоставяни от банки. В този случай към проекта се поставят сериозни изисквания, които трябва да убедят банката в икономическата му жизненост и възвръщаемостта на вложените средства.

Но най-често понятието проект се асоциира с безвъзмездно предоставяне на публични средства. В този случай фокусът е върху решаването на проблеми, които са важни за обществото или постигането на обществени ползи. Правилата и изискванията обаче са още по-строги и бюрократични. Основанието за това е необходимостта от прозрачност и контрол при използването на обществени средства.

Международен фонд за насърчаване на културата по линия на IFPC

Кандидатстването за финансиране на проекти в областта на културата по линия на Международния фонд за насърчаване на културата под егидата на ЮНЕСКО (IFPC)

Финансиране с публични средства

Задължително изискване при финансирането от европейските фондове е потенциалните получатели на помощта (бенефициентите) – общини, физически лица, ЕТ, ООД, кооперации, читалища, местни, регионални и национални асоциации и сдружения да разполагат със собствен паричен ресурс в налични пари за изпълнение на проектите. Тези пари са необходими за извършване на предпроектни проучвания – изготвяне на работни проекти, архитектурно заснемане, общи разходи свързани с консултации, хонорари и др. Едва след завършване на проектите бенефициентите получават окончателната сума от безвъзмездната финансова помощ на ЕС.

Държавна помощ- Държавната помощ е дефинирана като "всяка помощ, предоставена от държавата или общината чрез държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава свободната конкуренция чрез поставянето в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги"

Финансиране по оперативни програми

- **Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.**

Подмярка 6.2 - Стартова помощ за неземеделски дейности

Финансират се дейности за развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги).

Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм (посочени в приложение към програмата).

Подмярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура

Подмярка 19.2. Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие. (ВОМР) се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал

Мярката има потенциален принос за постигане и на тематични цели, свързани с иновациите, намаляване влиянието на промените в климата и опазването на защитените зони по Natura 2000, включени в Споразумението за партньорство. Подходът се прилага на териториален принцип на ниво община или обединение на съседни общини и/или съседни населени места част от община/и. Всяка стратегия за воденото от общностите местно развитие обхваща територия с население между 10 000 и 150 000 жители.

- **Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.**

Основна цел на ОПРР 2014-2020 г. е на национално ниво, прилагането на модел за умерен полицентризм за територията на България, който да доведе до намаляване на вътрешните и външните миграции.

Приоритетна ос 6: Регионален туризъм

Инвестиционен приоритет: Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство, Общ бюджет по приоритетната ос: 100 755 882,00 евро

Приоритетната ос е насочена към консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство чрез развитие на изцяло завършени и интегрирани туристически продукти за паметници на културата от национално и световно значение.

- **Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.**

Основната цел е постигане на динамично конкурентоспособно развитие на икономиката, базирано на иновациите, оптимизация на производствените вериги и секторите с висока добавена стойност.

- **Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.**

Цели - по-висока и по-качествена заетост; институционален капацитет и модернизиране на публични политики; намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.

Бюджет – 1 092 248 077 евро.

Приоритетна ос 1 “Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“ Наименование на процедурата: „Активни“

- **Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014- 2020 г.**

Териториален обхват – Програма Дунав покрива напълно географския обхват на Стратегията на ЕС за Дунавския регион, като включва участието на 9 държави-членки на ЕС: Австрия, България, Чехия, Германия (федерални провинции Бавария и Баден-Вюртемберг), Хърватия, Унгария, Румъния, Словения и Словакия и 5 държави кандидат-членки: Босна и Херцеговина, Сърбия, Молдова, Черна гора и 3 области от територията на Украйна –Ивано-Франковска, Закарпатска и Одеса.

Общият бюджет на програма „Дунав“ е 222 млн. евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти са национални, регионални и местни власти, както и неправителствени организации.

Приоритетна ос 2 „Околна среда и културно ангажиран Дунавски регион“ е основна приоритетна ос, в която може да намерят място проекти от сектор „Туризм“, чрез:

Специфична цел 2.1: Устойчиво използване на природното и културното наследство и ресурси.

Възможните направления са: културно-исторически туризъм, екотуризъм, алтернативен туризъм и др.

Специфична цел 2.2: Възстановяване и управление на екологични мрежи и коридори – екотуризъм, алтернативен туризъм.

Приоритетна ос 4 „Добре управляван Дунавски регион“ също дава възможности за разработване на проекти в туризма

Специфична цел 4.1: Повишаване на институционалния капацитет за посрещане на основните обществени предизвикателства.

Специфична цел 4.2: Подобряване на системите за управление и капацитета на публични институции, ангажирани с развитието и изпълнението на целите на Дунавската програма.

- **Програма за транснационално сътрудничество Балкани – Средиземно море 2014- 2020 г.**

Териториален обхват - три държави - членки на ЕС: Гърция, Кипър и България и две държави кандидат - членки на ЕС: Албания и Македония.

Цел – да повиши качеството на процесите на териториална, икономическа и социална интеграция и да допринесе за сближаването, стабилността и конкурентоспособността на региона чрез развиването на транснационални партньорства и съвместни действия по въпроси от стратегическо значение.

Общ бюджет: 39 727 652 евро.

Бенефициенти по Програмата могат да бъдат: Местни, регионални и национални власти; Агенции за регионално развитие; Организации за опазване на околната среда; Агенции за развитие на всички форми на туризъм; Организации за управление на защитените зони; Неправителствени организации и организации на гражданското общество; Агенции за насърчаване на малките и средни предприятия.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: „Предприемачество и иновации“ - посветена на дейности за изграждане на регионалния предприемачески потенциал, подобряване на конкурентоспособността, насърчаване и подпомагане създаването на нови малки и средни предприятия (МСП).

Приоритетна ос 2: „Околна среда“ - засилване на интегрираните съвместни подходи за опазване и управление на богатото природно и културно наследство в региона като предпоставка и основа за устойчиво развитие и приобщаващ растеж. Също така ще се подпомага развитието на региона като туристическа дестинация, насърчавайки развитието на идентичност „Балкани - Средиземно море“.

- **Програма ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020 г.**

Териториален обхват – цялата територия на Европейския съюз, Норвегия и Швейцария.

Цел на програмата - да продължи процеса на обмен на опит и усвояване на политики между публичните органи за подобряване изпълнението на политиките и програмите по цел „Инвестиции за растеж и работни места“.

Общ бюджет по програмата - 359 000 000,00 евро.

Бенефициенти по програмата - Програмата позволява на публичните органи и публично правните организации и организациите с нестопанска цел за осъществяване на дейност в частна полза, ангажирани с регионалното развитие в цяла Европа, да обменят практики и идеи за изпълнението на публичните политики, намирайки по този начин решения за подобряване на техните стратегии в полза на гражданите в съответствие с приоритетите на Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2: „Конкурентоспособност на малките и средните предприятия (МСП)“

Индикативни дейности: Проекти за междурегионално сътрудничество и Платформи за усвояване на политики, целящи да позволят на партньорите от различните държави–партньорки да работят заедно по въпросите от общ регионален интерес в областта на политиката за подпомагане на растежа на МСП и предприемачеството

Приоритетна ос 4: „Околна среда и ресурсна ефективност“

Индикативни дейности: Проекти за междурегионално сътрудничество и Платформи за усвояване на политики, целящи да позволят на партньорите от различните държави–партньорки да работят заедно по въпросите от общ регионален интерес в областта на политиката за подпомагане на опазването и развитието на природното и културното наследство.

- **Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 – 2020 г.**

Териториален обхват - Румъния (Югозападен); България (Североизточен и Югоизточен); Гърция (Кентрики Македония, Анатолики); Македония (Траки); Турция (Истанбул, Текирда, Едирне, Къркларели, Коджаели, Сакария, Дюздже, Болу, Ялова, Зонгулдак, Карабюк, Бартън, Кастамону, Джанкъръ, Синоп, Самсун, Токат, Джорум, Амасия, Трабзон, Орду, Гиресун, Ризе, Артвин, Гюнюшхане; Русия (Ростовска област, Краснодарски край, Автономна Република Адигея); Украйна (Одеса, Миколаив, Херсон, Запорожка и Донецка област; Молдова, Грузия, Армения и Азърбайджан (целите страни).

Цели - промотиране на икономическото и социално развитие на регионите от двете страни на общите граници и справяне с общите предизвикателства в областите: опазване на околната среда, обществено здравеопазване, безопасност и сигурност.

Общият бюджет на Програмата възлиза на 53 942 456,70 евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна цел 1.1 – Съвместно промотиране на деловата дейност и предприемачество

Разработване на съвместни трансгранични туристически продукти и транс-национални тематични маршрути. Промотиране на мрежовата организираност и свързаността между туристическите и културните институции на участващите региони. Разработване на общи туристически пакети, насочени към определени пазари, и иновативни туристически продукти. Съвместно насърчаване на отварянето на Черноморския регион към международния и не-европейския туристически пазар. Обмен на „добри практики“ в разработването на опазващи околната среда туристически политики. Промотиране на историческото наследство и подкрепа на запазването му с оглед насърчаване на туристическите посещения. Съвместно промотиране на продукти на културната дейност и събития. Повишаване качеството на туристическите услуги и усъвършенстване на уменията на туристическия персонал, напр. чрез студентски обмен между образователни институции и съвместното създаване на он-лайн образователни програми. риемачеството в секторите на туризма и културното наследство.

- **Програмата Интеррег – ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция 2014-2020 г.**

Обща стратегическа цел: Укрепване на капацитета за трансгранично сътрудничество между България и Турция в областта на опазването на природата и устойчивото развитие на туризма, което ще доведе до засилване на териториалното сближаване в Европа.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1 „Околна среда”

1.1. Предотвратяване и смекчаване на последиците от природните и предизвиканите от човека бедствия в трансграничния район

1.2. Подобряване на капацитета за опазване на природата, устойчиво използване и управление на общите природни ресурси чрез съвместни инициативи в трансграничния район

Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“

2.1. Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на природното, културното и историческото наследство и свързаната с него инфраструктура

2.2. Повишаване на потенциала за трансграничен туризъм чрез развитие на общи дестинации

2.3. Увеличаване на работата в мрежа за развитие на устойчив туризъм чрез инициативи за трансгранично сътрудничество

VI. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. Визия

Странджа Фест – регион с устойчив развит целогодишен фестивален туризъм, съхранени традиции и обичаи, природно и културно наследство

2. Стратегически цели

- Съхраняване и опазване на традиции и обичаи в трансграничен регион Странджа;
- Пълноценно представяне и трайно насищане със съвременни функции на културното наследство и европейски творчески идеи, подходи и интерпретации;
- Устойчиво използване на природните ресурси;
- Странджа ФЕСТИ конкурентна туристическа дестинация за устойчив целогодишен фестивален туризъм.

3. Приритети

Приоритет 1: Интегрирано развитие на региона на Странджа ФЕСТИ като туристическа фестивална дестинация

Мерки:

1.Идентифициране на всички заинтересовани лица за развитие на фестивален туризъм в региона.

1.1. Създаване на база данни с контакти на заинтересовани страни; мейлинг листи и др.

1.2. Разпространение на информация до стейкхолдърите, свързана с развитие на Странджа Фест като фестивална дестинация.

1.2. Създаване на единна система за описание на всички събития и фестивали в регион Странджа.

1.2.1. Разработването на съвместен трансграничен календар, който се актуализира ежемесечно. Календарът има за цел да осигури провеждане на събития с висока

художествена стойност, които формират културния облик и идентичност на региона и спомагат за опазване на традиции и обичаи. Събитията осигуряват постигане на приемственост и разпознаваемост на културния живот, както и гарантират динамика и жанрово разнообразие.

1.2.2. Актуализация на информацията в е-календар на фестивалите в платформата и другите промоционални средства Странджа Фест.

1.3. Оптимизиране на работата на културните и туристически структури за организиране и промотиране на фестивалите в регион Странджа Фест.

1.3.1. Обсъждания и предложения за оптимизиране на работата на туристическите информационни центрове в региона Странджа.

1.3.2. Обсъждания и предложения за оптимизиране на работата на музеите в региона Странджа.

1.3.3. Обсъждания и предложения за оптимизиране на работата на читалищата в региона Странджа.

1.3.4. Обсъждания и предложения за оптимизиране на работата на турски културни и туристически организации в региона Странджа.

1.4. Разработване на туристически продукти за фестивален туризъм.

1.4.1. Разработване на нови местни и регионални туристически продукти за фестивален туризъм.

1.4.2. Разработване на интегрирани туристически пакети- които включват два или повече продукта, основни мотиватори за пътуване- Събития и фестивали, Храна и Напитки, Приключения и природа, Спорт, Културно наследство, занаяти и традиции.

1.4.3. Идентифициране и разработване на нови съвместни трансгранични туристически продукти на базата на съвместен фестивален календар, местни и регионални туристически ресурси.

1.5. Изграждане на капацитет за интегрирано развитие на Странджа като фестивална дестинация.

1.5.1. Дейности за подобряване на сътрудничеството при разработване и прилагане на политиката в областта на туризма между институции, бизнес и НПО.

1.5.2. Дейности за подобряване на сътрудничество и диалог с творческите организации и неправителствения сектор при формирането и провеждането на политики в областта на организиране на събития и сценичните изкуства.

1.5.3. Дейности за повишаване уменията и квалификацията на кадрите, работещи в туристическия сектор.

Приоритет 2: Представяне на културно, природно, фолклорно и музикално наследство в регион Странджа Фест.

Мерки:

1. Организация на културни събития – тематични фестивали, концерти, изложения и представянето им пред туристите в региона.
2. Разработване на събития на базата на фолклора, традициите и обичаите.
3. Разработване на съвместни трансгранични туристически продукти.
4. Организиране на съвместни събития за различните таргет групи – деца, младежи, работещи, пенсионери.
7. Организиране на съвместни пленери по живопис, фотопленери и гостуващи изложби на произведенията от тях представящи региона на Странджа като фестивална дестинация..
8. Инвентаризация на туристически обекти за провеждане на специални събития.
9. Организиране на срещи и дискусии за обсъждане и разнообразяване на програмата на съществуващи събития – нови интерпретации, атракции, иновационни техники.
10. Пресъздаване на европейски творчески идеи, подходи и интерпретации, както по отношение на културното съдържание, така и по отношение на включването на публиките и осмислянето на градската / селската среда.

Приоритет 3: Насърчаване на ефективно вътрешнорегионално координирано сътрудничество за изграждане на мрежа на фестивалите в региона Странджа Фест.

Мерки:

- 3.1. Основаване на регионална туристическа мрежа Странджа Фест, дефиниране на цели и области на сътрудничество.

3.1.1 Разработване и подписване на меморандум за сътрудничество и развитие на Мрежа Странджа Фест.

3.1.2. Дефиниране на управленски и координационен комитет на мрежата Странджа Фест.

3.1.3. Изработване на програма за развитие на мрежата в т.ч. на услугите, които тя предлага за членовете си.

3.2. Дейности за привличане на местни заинтересовани страни и изграждане на силно партньорство за развитие на Странджа като фестивална дестинация.

3.2.1. Организиране и осигуряване на участие на членовете на мрежата в съвместни семинари, кръгли маси, обучения, разпространение на бюлетини за дейността на мрежа Странджа Фест. Участие в кръгли маси и обсъждания за включване на културата и свързаните с нея индустрии като неразделна част от плановете за устойчиво развитие на местно и регионално ниво.

3.2.2 Дейности за привличане на местни туроператори- организиране и участие в изложения, борси съвместни семинари, кръгли маси, обучения, разпространение на бюлетини за дейността на мрежа Странджа Фест.

3.2.3. Дейности за насърчаване на предприемачеството в областта на културата и изкуствата. Разкриване и използване потенциала на изкуствата, културните и творческите индустрии за интегрираното развитие на региона

3.2.4. Дейности за разширяване на партньорството, идентифициране и създаване на клъстери за развитие на дестинацията

3.3. Разработване, подкрепяне и осъществяване на проекти, свързани със създаването и поддържането на благоприятна среда за развитие на фестивалите в региона, утвърждаването и разпространяването на имиджа на фестивалите като важен фактор за културното, социалното и икономическото развитие на градовете и регионите;

3.3.1. Разработване на концепции и проекти за организиране и провеждане на събития, подобряване и изграждане на нова инфраструктура, доставка на оборудване, повишаване на знания и умения, обмен на ноу хау и др.

3.3.2 Привличане на източници за финансиране на културния сектор и развитие на Странджа като фестивална дестинация

3.4. Стимулиране и подпомагане обмена на информация, опит и добри практики между фестивалите, заинтересованите страни за да ги направи по-успешни, по-конкурентоспособни и по-интересни за техните посетители;

3.4.1. Стимулиране и подпомагане на международното културно сътрудничество и обмен между фестивалите в регион Странджа и по света;

3.4.2. Дейности за насърчаване развитието на културата и туризма като ресурс за постигане на регионално ниво на целите на други секторни политики като тези в областта на образованието, икономиката, социалното приобщаване, екологията и др.

3.4.3. Представяне на фестивалите от регион Странджа пред местните, националните и европейските власти, както и в национални и международни организации.

Приоритет 4: Маркетинг и промоция на регион Странджа като фестивална дестинация

Водещо послание в нашата маркетинговата кампания ще бъде представяне на региона Странджа ФЕСТ като „Една дестинация- две страни, многообразие от фестивали и преживявания“ и позиционирането на граничен регион като "Транс-гранична дестинация", предлагайки на посетителите богата гама от фестивали, атракции, култура и традиции, природа, емоции и преживявания.

Мерки:

4.1. Дейности за утвърждаване и разпространяване на имиджа на фестивалите като важен фактор за културното, социалното и икономическото развитие на градовете и региона, както в България, така и в Турция и по целия свят;

4.1.1 Разработване на ежегоден промоционален план, съобразно потенциала на събитията и фестивалите и възможностите им за бъдещо развитие

4.1.2. Актуализиране на информацията за събитията, фестивалите, издаване на съвместни рекламни – информационни материали.

4.1.3. Организиране на инфо-турове и опознавателни обиколки за журналисти

и туроператори.

4.2. Разработване и реализиране на съвместни партньорски проекти за утвърждаване на регион Странджа като дестинация за фестивален туризъм.

4.3. Създаване на национална и международна дистрибуционна мрежа за привличане на туристи и насърчаване индивидуални и груповите пътувания и участия във фестивали

4.4. Участие в регионални, национални и международни туристически изложения.

